

Objectes litúrgics de l'església del Roser de Gisclareny

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al l'interior de l'església del Roser a sota de la Gargallosa al sud dominant el clot del pou
Emplaçament	A l'interior de l'església i sagristia del Roser
Alçada:	1339

Coordenades:

Latitud:	42.25002
Longitud:	1.78642
UTM Est (X):	399888
UTM Nord (Y):	4678249

Classificació

Número de fitxa	08093 - 99
Àmbit:	Patrimoni moble
Tipologia	Col·lecció
Estil / època:	Modern Barroc
Segle	XVII-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	caldria restaurar els bancs i també les peces d'orfebreria
Protecció	Física
Número inventari	Sí. IPA. 3335
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Restringit
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Pública
Titular:	Bisbat de Solsona.Parròquia de Gisclareny. Plaça de Palau núm.1 25280 Solsona
Fitxes associades:	

Descripció

A l'interior de l'església de la Mare de Déu del Roser de Gisclareny es guarden un seguit d'objectes litúrgics, emprats per al culte i en els que cal destacar una creu processional, una talla de fusta de la verge del Roser (fitxa 100), una imatge de Santa Llúcia, de la verge dels Dolors i de Sant Isidre presidint l'altar major, una creu de bronze parcialment re restaurada damunt de l'altar, dos penons o domassos de la confrària del Roser i un quadre sobre tela d'una ofrena d'autor desconegut. Altres objectes de mobiliari litúrgic serien una col·lecció de quatre bancs amb respallers dits "archibanc" i caracteritzats per tenir quatre posts que sostenen els bancs amb respallers pla, els peus decorats en fusta i el peu també. Dels quatre bancs que hi ha; dos d'ells són més senzills i els altres dos estan decorats i tallats amb motius corbats. Semblen correspondre als bancs dels prohoms i membres importants de l'obreria així com també dels rectors u sacerdots. La creu processional és de llautó amb els quatre braços i el sant crist a la part central i el peu que recolza damunt d'un cimbori decorat amb alguns pinacles. Sembla correspondre una obra de mitjans del segle XVI o principi del XVII.

Observacions:

Srgons F. Caballè esmenta que l'església va ser restaurada a mitjans del segle XX i hi havia els altars de Sant Julià i la verge del Carme (Caballè; 1995)

Història

Documentada inicialment a l'edat mitjana com a capella o "església del castell" no va adquirir el seu caràcter de parròquia fins en època moderna que substituï la veïna església de Sant Miquel de Turbians o "de Paradís". Sembla que amb la creació del Bsbat de Solsona es deuria traslladar la parròquia al veïnat del Roser. Malgrat que aquesta no ens apareixi esmentada abans el segle XVII (Serra i Vilaró, 1989. Baronies) pensem que ja existia anteriorment car alguns apunten que corresponia amb l'església del castell (Martín, 2005 p. 29). A més a nivell constructiu ja hem comentat que s'hi observaven diverses fases cronològiques, les més antigues de les quals datarien del període baix medieval. Segons el mateix Martín, el Gisclareny parroquial es trobava inclòs el 1630 dins el bisbat d'Urgell. Comprenia nuclis a Sant Miquel de Turbians, el Roser pels habitants de la part de Llevant, Sant Martí del Puig a la vall del Bastereny i Sant Andreu de Gréixer a la zona de més a l'oest i avui integrada al terme municipal de Guardiola de Berguedà. Sant Miquel i el Roser es disputaven la parroquialitat, així doncs si Sant Miquel era la parròquia històrica però el Roser era on es guardava el santíssim sagrament i les ofertes baptismals a banda de ser el lloc on hi havia la rectoria (Martín, 2005 p. 29). Consta que una tempesta de vent va fer caure la campana de Sant Miquel, motiu que comportà que els feligresos reunís el diner suficients per a fer-ne una de nova que al final va ser col·locada al Roser. El 1752 es va signar una concòrdia en la qual els dies festius es faria missa a les dues esglésies en hores diferents, els ingressos de les quals s'obtinguessin es repartirien als dos bàndols. Segons el mateix Martín i en un document original trobat a l'arxiu diocesà de Solsona els anys posteriors el segle XVIII, la parròquia es trasllada definitivament al Roser. El rector de Gisclareny declarava el 1752 un ingrés net de 150 lliures (Martín, 2005). En aquest document ja fa esment de la pobresa del territori. Per sufragar les despeses derivades dels actes litúrgics, l'església va instaurar un sistema de crèdit basat en aportació de les famílies més benestants en misses pels difunts, causes pies, beneficis i censals. A través de

la creença del purgatori per treure l'anima del cos del difunt, les classes més acomodades feien aportacions en vida com a deixes testamentàries per a realitzar misses per les animes dels difunts a partir d'unes tarifes establertes pel nombre de sacerdots otambé per a la construcció d'altars. Aquests crèdits eren administrats a les rectories. A més a més també existia la causa pia, una mena de crèdit o aportacions de censals per a les dots de les donzelles (Martín, 2005 p.31)"per donzelles maridar o en religió entrar". Algunes vegades el capital anava dirigit a constituïr alguna institució concreta com ara una confraria. Així doncs una operació daquestes característiques és la que va fer Martí Bover a la parròquia de Sant Martí del Puig . Moltes de les masies del terme van ser adquirides per les comunitats de preveres mitjançant el sistema de les causes pies basades en els censals. Hi ha algunes causes pies de la família Tor (Martín, 2005 i doc. Original ACA. Notarials. Bagà. Lligall III). El mas Jovell va ser comprat a canvi d'un d'aquests Censals per la família Tor. El sistema de les cartes de Gràcia era una altre sistema de crèdit imposat pels preveres. Com a mecanisme de participació dels feligresos en la marxa de la parròquia, Martín esmenta el sistema de les obrieres (confraries) que es beneficiaven dels donatius dels feligresos i que garantia el fet d'ocupar llocs privilegiats en la celebració de les misses, diposar de sepultura pròpia en el moment de la mort. Amb el capital obtingut es compraven censals. Segons Martín al Gisclareny històric hi han dues obrieres; una per a cada parròquia. Si la de sant Miquel és poc esmentada la del Roser titulada "lluminaria del santíssim sagrament" a partir de 1716 és documentada en l'aparició de quatre censals de 88, 76, 134 i 136 lliures entre els anys 1716 i 1780. Els administradors eren els cònsols, el batlle i regidors (Martín, 2005. P.38). La fundació de la obreria va ser a càrrec de Josep Tor. Ja veiem que és el segle XVIII el moment en que la parròquia de Gisclareny va tenir la major puixança coincidint amb un increment poblacional i que es va mantenir al llarg del segle XIX i principi del XX. Després de la guerra civil. Actualment malgrat mantingui el caràcter de parròquia és administrada des de l'unitat pastoral de Bagà i del ser rector.

Bibliografia

- CABALLÈ I CANTALAPIEDRA, F (1996). Les tres-centes cases de Gisclareny. Columna Albí. P.25.
MARTIN, E (2005). Una mirada sobre la història de Gisclareny. P.33-38.
GENERALITAT DE CATALUNYA. Inventari de Patrimoni arquitectònic (IPA). Fitxa núm. 3335. SERRA i VILARÓ , J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Llibres I, II i III; Documentació
ADS (Arxiu Diocesà de Solsona). Carpeta de Gisclareny
ACA (Notarials. Bagà) publicats per Martín

